

Večernik

Leto IV. (XI.), šte. 40

Maribor, torek 18. februarja 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prašnova ulica št. 4

Poincare ali Tardieu

NEPRIČAKOVANI PADEC KABINETA TARDIEU PRI PRORAČUNSKI RAZPRAVI. — NEUGODEN VPLIV NA LONDONSKO KONFERENCO.

PARIZ, 18. februarja. Ker je snoči pri proračunski razpravi ostala vlada pri glasovanju v manjšini, se je vršila takoj nato seja ministrskega sveta, na kateri je bila sklenjena demisijska celokupnega kabineta.

Odstop kabineta Tardieu je popolnoma presenetil javnost Francije in je rešitev vladne krize še nejasna. Dočim se na eni strani naglašja potreba, da ostane dosedanj kabinet že iz zunanje-političnih razlogov, posebno pa radi londonske konference še nadalje na krmilu, pa se označuje na drugi strani kot bodoči mož Francije zopet Raymond Poincare, ki je že ponovno rešil Francijo iz raznih neprijetnih položajev.

PARIZ, 18. februarja. Čeprav se je že nekaj časa govorilo, da je kabinet Tardieu v krizi, vendar pa je nepričakovani odstop vlade kljub temu močno presenetil. Rekonstrukcija vlade se je pričakovala v političnih krogih šele po londonski konferenci, tako, da je nastal sedaj zelo kompliciran položaj.

Največje vznemirjenje je povzročila vest o odstopu kabineta Tardieu v londonskih konferenčnih krogih. V Londonu bodo morali sedaj počakati na rešitev francoske kabinetske krize in to tembolj, ker so ravno sedaj v razpravi predlogi in zahteve Francije, navedene v znanih spomenici. Londonski korespon-

denti pariških dnevnikov poročajo svojim redakcijam, da je smatrati stališče Francije v Londonu, ne oziraje se na morebitno vladno izpremembo, kot neizpremenjeno.

Radi splošnega presenečenja, ki ga je povzročil odstop kabineta Tardieu, tudi jutranji listi ne objavljajo še nobenih kombinacij o sestavi bodoče vlade in samo na kratko omenjajo, da bo stari kabinet Tardieu obnovljen ali pa pride Briand.

V Elyseju se bo pričelo danes posvetovanje s posameznimi vodilnimi parlamentarci in senatorji.

PARIZ, 18. februarja. Opoldanski listi obžalujejo nenaden padec vlade, ki je povzročil komplikacijo položaja ter izražajo nado, da pride do rekonstrukcije kabineta Tardieu.

LONDON, 18. februarja. »Daily News« poročajo k nepričakovanemu padcu kabineta Tardieu, da bo imelo to zelo neugodne posledice na londonsko brodogradniško konferenco. Francoska kabinetska kriza more namreč, sodeč po zadnji, trajati tudi tri tedne. Izgledi za londonsko konferenco nikakor niso ugodni. Po informacijah imenovanega lista je vest o odstopu francoske vlade silno presenetila tudi washingtonske politične kroge.

Bolezen nemškega poslanika v Beogradu

BEOGRAD, 18. februarja. Stanje nemškega poslanika dr. Koesterja, ki so ga morali včeraj že v drugi operirati, je prejšnje kritično in se ni izboljšalo. Dunajski specialist dr. Wenkebach, ki je bil pozvan v Beograd, se je danes zopet vrnil na Dunaj.

Ureditev srbskih predvojnih dolgov

PARIZ, 18. februarja. V vprašanju srbskih predvojnih dolgov Franciji je bil dosežen popoln sporazum. Za odplačevanje je bila določena plačilna skala 62 odstotkov v zlatu. Za izostale obresti od 1. 1916 do sedaj bo plačala država 40 odstotkov v zlatu.

mornice njena najboljša obramba proti križarkam katerekoli tonaže. Mi se krog tega samo vrtimo. In dokler se sučemo kakor verivera v kletki, se nade v razorožitev pretvarjajo v blede nade zmanjšanja, da se kmalu nato spremene v še bolj blede nade omejitve.

Že vidimo, da lahko ta pomorska konferenca postane predigra za še večje gradnje vojnihi ladij. Po zadnjem predlogu bi se naj pariteta Anglije z Ameriko dosegla na ta način, da mi ne bi znižali svoje tonaže v primeri z njeno, ampak da bi Amerika še gradila, da doseže našo. Francija želi izvršiti svoj program, ki — med drugim — pomeni podvojitev mornarice njenih velikih podmornic. In tako dalje in tako dalje. Kaj je ostalo od parole, ki je bila lani tako navdušeno sprejeta, da ključ rešitve problema leži v ome-

Splavarski promet na Dravi

Vsled pritožb interesentov glede splavljanja lepa so Dravi se opozarja na sledeča določila: Lastniki splavov ali njih pooblaščenici morajo po vsaki hudi povodnji rečno strugo od Maribora navzgor preizkusiti, predno zopet pričnejo s splavljanjem lesa. Na pristaniščih za splave, zlasti v Vuzenici, Vuhredu, Breznu, Sv. Ožbaldu, Sv. Lovrencu, v Rušah, Zrkovcih in Ormožu morajo lastniki pristajališč postaviti vodna merila, ki se morajo ujemati z vodnim merilom v Mariboru. Splavljanje je prepovedano, če doseže vodna gladina 2.20 m nad mariborskim vodnim merilom. Če se vodna gladina dviga, je spuščanje splavov že prepovedano pri točki 1.90 m vodnega merila. Ravnotako je prepovedano spuščanje splavov, če se pojavljajo v reki ledene plošče in kadar je izdana oblastvena prepoved za splavljanje. Ob neurju in gosti megli morajo pristati ter vožnjo

nadaljevati, če preneha nevarnost. Niže Maribora mora biti vsak splav opremljen s čolnom in pri splavljanju več kakor treh splavov z dvema čolnoma. Prevoz potnikov je dovoljen le z vednostjo lastnika ter na njegovo odgovornost. Lastnik pristanišča je dolžan vzdrževati pri pristajališču rešilni čoln. Za vse škode, povzročene osebam ali tuji lastnini, so odgovorni krivci — odnosno lastnik splava, ako ni upošteval gorenjih predpisov.

Za ukinitve davka na poslovni promet so s posebno predstavo pri ministru financ intervenirala predsedstva gospodarskih zbornic v Beogradu.

Trgovinska pogajanja z Avstrijo radi revizije carinskih postavk so začasno prekinjena, ker sta naša delegata dr. Milan Todorovič in Velja Stojkovič odpotovala v Ženevo na konferenco o carinskem premirju.

Volitev v sreski kmetijski odbor se je vršila v nedeljo 16. tm. pri Sv. Petru niže Maribora za občine Sv. Peter niže Maribora, Sv. Marjeta ob Pesnici, Dragučova in Grušova. Izvoljen je bil soglasno za odbornika g. Schicker Alojzij, veleposestnik in župan občine Sv. Marjeta ob Pesnici, njegovim namestnikom g. Fluher Ludovik, posestnik pri Sv. Petru niže Maribora.

Kongres jugoslovanskih mest se bo vršil 29. marca v Beogradu. Razpravljalo se bo med drugim vprašanje ustanovitve zveze slovanskih mest, v katero bi vstopile vsa mesta Jugoslavije, Bolgarske, Češkoslovaške in Poljske. Načelno je ustanovitev že dogovorjena, razpravljalo se bo o konkretni izvedbi.

Zaljubljena v Maribor je Ljudmila Starčič, ki je bila že ponovno — tako tudi minuli teden — izgnana iz Maribora radi potepušstva in vlačuganja. Sinoči ob pol 11. pa so jo že zopet zasačili v Mariboru in jo aretirali.

Ukradena bombaževina. Trgovcu s stroji Ivanu Slugi na Tržaški cesti 5 so v času od 15. do 17. tm. iz skednja ukradli 100 kg bombaževine za čiščenje strojev, vredne 700 Din. Za storilci še ni sledu.

Lizol je pila — domnevno v samomorilnem namenu — danes zjutraj Ana Kraigher, natakari- ca na Pragerskem, ki si je že lani v samomorilnem namenu pri Treh ribnikih perezala žile. Rešilna postaja, ki je bila ob 4. zjutraj obveščena, jo je takoj iz Pragerskega oddeljala v mariborsko bolnico, kjer so ji izprali želodec.

Brez potnih listov je prekoračil avstrijsko mejo 56letni hlapec Franc Cimerman, doma iz Brebrovnika pri Ormožu. Pri Ernovžu so ga avstrijski orožniki aretirali in danes pripeljali v Maribor. Mož pravi, da je služil pri nekem kmetu v Špičniku, ki pa ga je radi slabega snaženja živine tepel, zato mu je pobegnil in šel preko meje iskat službe. Oddal so ga sreskemu načelnstvu radi prestopka potnih predpisov.

Byrd se vrača? Radio-operator »Little Amerika« v Newyorku je dobil v petek zvečer od Byrda radio-depešo: »Danes govorim zadnjič z Vami od tukaj.« Sodilo, da je Byrd odrinil z južnega tečaja.

Novi češki film pod naslovom »Plukovnik Švec« predvajajo te dni prvič v Pragi. Češki listi konstatirajo, da je to prvi zares popolnoma češki in umetniško dovršeni film.

Konferenca o pomorskem razoroževanju

Je včeraj stopila v peti teden svojega zasedanja. Dozdajna pogajanja so ostala brez vsakršnega rezultata in konferenca je danes v krizi, iz katere se zdi, da je izhod nemogoč. Razlike med stališči Anglije, Francije, Italije, Amerike in Japana so tako velike, da se je že skoro utrdilo prepričanje, da bo konferenca končala brez kakšnegakoli pozitivnega uspeha. Tekom tega tedna bodo vse zastopane države predložile konferenci svoje spomenice s končnimi predlogi in morda se bo kmalu tudi odločila usoda konference.

Glavni organ angleške vladne stranke, laburistov, »The Daily Herald«, je objavil te dni na uvodnem mestu članek, v katerem pravi med drugim: »Pomorska konferenca je imela razpravo o podmornicah, ki je končala, kakor je bilo pričakovati. Britanci in Amerikanci so se izjavili za to, da se podmornice ukinejo, Francozi in Japonci so se uprli. Italijani in britanski dominijoni so podprli britansko-ameriško zahtevo.

Zelo lahko je napasti visoko stopnjo moralne indignacije, ki — kakor pravijo britanski kritiki — vedno spopade Britance, ko gre za njihove interese; zelo lahko je reči, da Francozi in Japonci ovirajo veliki pokret, ki vodi k razoroženju in civilizaciji, in zelo lahko je reči, da smo mi na strani angelov, oni na strani hudiča. Zelo lahko bi bilo vse to reči, toda zelo, zelo nespametno, ker bi to pomenilo končni zlom konference, in še več.

Prvi pogoj uspeha je, da se odrečeš domišljaji moralne superiornosti, ter sumničenju in nezaupanju, ki je s tem v zvezi. Uvidimo takoj, da je v francoskem argumentu — da podmornice niso nič več in nič manj nemoralne nego nadmorske sile — izvestna logika. Križarka ali rušilec more lahko — celo še lažje — bombardirati nezaščiteni mesto ali potopiti trgovsko ladjo. Lahko ga je pa na ena ko divjaški način uničiti z granato z oklopnice kakor s torpedom iz podmornice.

Pomorska vojna je brezsrana. Takšna je tudi vsaka druga vojna. Oklopnice, križarke, rušilci, podmornice, vse to obstoji za isto gnusno svrhu, da uničuje ljudi, da upropašča človeško delo, da ubija in ruši. Britanska teza za odpravo podmornic je zato nepobitna. Toda — kakor je dejal Leygues — podmornica je vojna ladja kakor vse druge. Zato je nepobitna teza ona, ki govori ne samo proti podmornicam, ampak proti vsem vojnihi ladjam. Tu — v popolni razorožitvi — je meč, ki bo nekoč presekal gordijski voz. Dokler ne bo tega zamaha, bomo ostali v vozu. Ena država hoče zmanjšati število podmornic in lahkih križark, mora pa imeti velikih križark. Druga bi omejila težke križarke, mora pa imeti lahke. Tretja zopet vztraja na tem, da so pod-

Kmetijski naraščaj v temeljito prakso!

Če hočemo dati in utrditi našemu kmetijstvu boljšo življensko moč, mora iti naše stremiljenje — poleg drugega — za tem, da dvignemo kulturni nivo nosilca podeželja: kmetovalca. Potrebno mu je razširjenje splošnega in kmetijsko-strokovnega znanja, potrebno pa je tudi povečanje praktičnih sposobnosti in veščin, skladno z moderno tehniko dela in obratovanja sploh.

Idealno bi bilo, če bi bil vsak nastopajoči kmetovalec absolvent nižje srednje, predvsem meščanske ali trgovske šole in vsaj enoletne kmetijske šole, ter če bi obavil neposredno po končanih studijih vsaj še 2 leti intenzivne strokovne prakse. To bi bil temelj poznejšega izobraževanja in izpopolnjevanja kmetovalca, ki ga nikoli in z ničemer ni mogoče nadoknaditi.

Zal, da smo od tega ideala še tako silno oddaljeni. Koliko je kmetovalcev z zakladi umskega znanja in veščin, katere bi mogli prištevati k onim z gornjo predpostavko v celoti? Malo, bore malo. — In koliko je kmetovalcev, ki so absolvirali vsaj kako kmetijsko šolo? Največ 3%.

Zaenkrat imamo premalo kmetijskih šol in tudi gmočno stanje posebno naših manjših posestnikov je tako, da niti na procentualno večji obisk kmetijskih šol ni misliti.

To je velik minus, je zadržek, ki ovira evolucijo hitrejšega napredka na kmetih. Delna odpomoč bi bila v tem, da začno vsi naši kmetje pošiljati svoje sinove — naslednike v intenzivno kmetijsko prakso — na vzorna posestva, v praktična vzgajališča itd., da jih pustijo vsaj dve leti kot vajence za vse posele modernega kmetijsko-gospodarskega obratovanja ter jih vzamejo domov, oziroma jim izročijo svoja posestva v nasledstvo šele potem, ko so — in če so — to praktično učno dobo uspešno prestali.

Pa tudi za oni kmetijski naraščaj, ki ima poleg osnovnošolske še kako drugo, bodisi splošno, bodisi strokovno izobrazbo, taka praksa ne bi škodovala. Baš nasprotno; praktično učna doba bi morala postati obligatorna za vse, tudi za one, ki so sami sinovi vzornih kmetovalcev. Kajti le tako naš šolani kmetijski naraščaj o problemih svojega poklica ne bo samo teoretiziral; on bo nasprotno uvidel že zgodaj, da je rešitev teh problemov — boljša bodočnost kmetškega stanu — le v pozitivnem, smotrenem delu in v nepretrganem ustvarjanju gospodarskih dobrin, za kar pa je pridobljena praktična veščina, kakor tudi na prakso umnega gospodarstva aplicirano teoretično znanje neobhodno potrebno.

Taka praksa ali vajeniška doba bodočih kmetov pa bi imela še drugo dobro stran: pokazala bi, kdo je sposoben in tedaj vreden, da bodi nekoč gospodar-naslednik na posestvu roditeljev; potomci ne bi se odbrali tisti kmetijski naraščaj, ki bi, prežet ljubezni in vdanosti do poklica očetov, predstavljal ono veliko socialno skupnost kot rezervoar vseljudske energije, vir narodnega in državnega blagostanja, pa tudi kot činitelj mednarodnega miru in sprave bodočnosti.

Pa je tudi potrebno in v interesu kmetovalcev samih, da prično v bodoče, ko bodo odločali o nasledstvu na svoji grudi, uveljavljati merilo po dejanski v šoli in praksi — ne samo doma — pridobljeni sposobnosti in vrednosti svojih sinov. Sin, ki nima ne ljubezni, ne veselja do kmetijstva, ki je vse prej ko ekonom, in ki se tudi sicer ni zadostno usposobil — ne v šoli, ne v praksi — za težavni in tudi odgovorni poklic, ni za dediča. Tak naslednik bo le prehitro porušil, kar so zgradile pridne roke, žulji in znoj prednikov.

Ni nobenega tehtnega ugovora, da posebno praktično usposabljanje kmetijskega naraščaja ne bi bilo potrebno; ne s strani vzornih kmetovalcev, še manj pa seve s strani konzervativnih kmetov, ki se napredku ustavljajo in ki smatrajo moderne izsledke in pridobitve znanosti in izkustva v kmetijstvu kot nepotrebno in ničvredno novotarijo.

Poglejmo samo malce kritično na svet drugih stanov in poklicev. Kaj vidimo? V borbi za obstanek imajo trajno boljše položaje oni, ki prekašajo svoje

tekmece z boljšimi umskimi in drugimi vrlinami, z znanjem in večjo okretnostjo v svojih nalogah in dolžnostih.

Ali je kdo, ki more trditi danes, v času poostrene konkurence med posameznimi stanov, med narodi, državami in kontinenti, da kmetovalcu ni potrebna nobena kvalifikacija? — Med tekmece drugih stanov že: med kmetovalci pa bi mogel to trditi le kak pomilovanja vreden starokopitnež ali slepec.

Zakaj poklic kmeta ni enostaven. On je marveč zelo kompliciran, ker je vsestranski in ne pozna šablon. Ta poklic pa je tudi težak; kmet jemlje zemljo, kar je potrebno za življenje vse človeške družbe: prideluje živež. In v tem svojem delu, pozitivnem delu vstvarjanja, se mora boriti z naravo; elementarne sile ga ovirajo, mu škodujejo in le premnogokrat mu uničijo zadnji plod, zadnjo nado, morda tik pred žetvijo.

Baš zato pa se maščuje toliko bolj vsaka samoprevara kmetovalca-očeta, češ, saj jaz tudi nisem bil v nobeni šoli, v praksi pa le pri svojem očetu, in vzlic temu pravijo in tudi sam imam zavest, da sem dober kmetovalec. In posebna vajeniška doba — čemu? Sem jo napravil doma; že kot otrok, takorekoč igraje, sem se priučil, malone življal v vsa praktična dela — in moj sin naj se tudi! — Prav; to in ono drži, ni dvoma — toda ta kmetovalec bi bil še boljši, morda najvzlednejši, če bi bil šolan in če bi bil v strokovni praksi še drugje, ne samo doma. Domača praksa je namreč skoraj vedno preekstremna; oče postotrebja preiti k obligatorni; upeljava premilo. Končno je domača praksa, t. j. praksa na kmetih več ali manj tehnično še zelo zaostala. Že zaradi obratovanja z modernimi gospodarskimi stroji, ki jih na kmetih seve še nimajo, ali pa le malo, dalje radi kmetijske industrije itd. je treba v prakso na večje, vzornejše objekte itd.

Zelo hvalevredno je, da je dalo v največjem času naše kmetijsko ministristvo pobudo za prakso v obrazloženem cilju. Za absolvente visokih in srednjih kmetijskih šol, ki se pripravljajo za državno službo, je obvezen staž, za nekaj praktičnih kmetovalcev je zaenkrat zagotovljena praksa v Švici. Želeti bi bilo nadaljevanje te akcije. Zavod za gospodarsko upravo v Zagrebu pod spretnim vodstvom agilnega, aktualne potrebe domnevajočega dr. St. Poštiča, naj bi naš kmetijski mladini, predvsem bodočim kmetovalcem, ugledil pot v dobro, intenzivno, hkrati strogo prakso tudi v ostalo napredno inozemstvo, določil pa naj bi tudi način in organizacijo prakse pri nas doma. Od fakultativne prakse bo pa s svojim sinom ali prestrogo, ali preizkušeni po končani praksi bi vplivala vsekakor bodrilno na vajenca in bi povlačala uspeh, ako ne bi kronala končnega namena te akcije. J. o. s.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Torek, 18. februarja ob 20. uri »Snežab. C. Kuponi.

Sreda, 19. februarja ob 20. uri. Gostovanje »Sinje ptice«.

Četrtek, 20. februarja ob 20. uri. Gostovanje »Sinje ptice«.

Petek, 21. februarja. Zaprto.

Šobota, 22. februarja ob 20. uri »Lepa pustolovščina«. Ljudska predstava pri znižanih dramskih cenah. Zadržki.

Celjsko gledališče.

Sreda, 19. februarja ob 20. uri »Radikalna kura«. Gostovanje Mariborčanov.

Ptujsko gledališče.

Petek, 21. februarja ob 20. uri »Snežab. C. Kuponi.

Predavanje o zgodovini v Mariboru.

V ciklusu strokovnih predavanj, ki jih prireja naše društvo mestnih uslužbencev v Mariboru, redno za svoje člane mestne uslužbenice, se bo v sredo, dne 19. t. m. ob 17.30 uri vršilo v mestni posvetovalnici, Rotovski trg 1, sledeče predavanje: »Zgodovina Maribora s posebnim ozirom na razvoj mestne uprave in mestne meje«.

Mariborski in dnevi drobiž

Češki klub v Mariboru

V soboto zvečer je imel v Narodnem domu svoj letni občni zbor mariborski »Češki klub«. Zbor je bil lepo obiskan. Enako zadovoljivo pa je bilo tudi poročilo o delovanju »Češkega kluba« v minulem letu. Občni zbor je otvoril in vodil predsednik g. Franjo Bureš, ki je pozdravil tudi zastopnika Jugoslovensko - češkoslovaške lige, dr. Avg. Reismana in inž. Ivana Lebena. Tajnik g. Kovar je poročal, da je imelo društvo v minulem letu 85 članov in med drugim sledeče priditve: Udeležili so se sestanka Saveza češkoslovaških društev v Beogradu in jubilejne proslave južnoavstrijskih čeških društev v Gradcu. Dne 29. majnika so pomagali pri prireditvi koncerta »Hlahola Vynohradskega« v Mariboru, 26. junija je bil zlet češke dopolnilne šole na Smolnik, 24. julija so poslali tudi iz Maribora 6 otrok na počitnice na Češkoslovaško pod okriljem »Češkega srca«, meseca avgusta se je klub udeležil zleta k Sv. Vencslavu pri Slov. Bistrici v proslavo 1000letnice sv. Vavclava. V jeseni je priredil Klub koncert umetnika na dudi, Maudra, sodeloval pri koncertu »Slovaških učiteljev« in pri nešteti drugih sprejemih češkoslovaških gostov na kolo-dvoru. Češkim otrokom so priredili božičnico, dajali številne podpore rojakom, ki so prihajali skozi Maribor in zlasti tudi skrbeli za češko dopolnilno šolo v Mariboru, katero obiskuje 56 otrok. Blagajna, ki jo vodi ravnatelj Gientz, pa je imela preteklo leto okrog 20.000 Din obrata.

Ob sobotah se mariborski Čehi sestajajo v Narodnem domu, kjer imajo tudi svoj kegljaški klub. Društvo pa ima svojo knjižnico ter se člani poslužujejo tudi »Ljudske knjižnice« v Narodnem domu, ki ima lep češki oddelek. Večina članov je zaposlena po mariborskih tekstilnih tovarnah.

Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika g. Franjo Bureš, za podpredsednika g. Ivan Knop, v ostalem pa večinoma stari odbor.

Slavnost 80-letnice rojstva prezidenta Masaryka bo priredil Češki klub skupno s Sokolsko župo in Jugoslovansko-češko slovaško ligo.

Evangeljski prosvetni večer.

V četrtek se je vršil v dvorani evang. župnišča dobro obiskan družabni večer. Pri tej priliki je predaval ev. škofijski administrator dr. F. Popp iz Zagreba o Danski. V daljšem govoru je opisal predavatel nazorno to vzgledno demokrasko nordijsko državo, kjer so analfabeti povsem neznani in kjer se celo priprosti kmetje v prostem času pečajo z znanostjo in umetnostjo. Povdarjal je tudi veliki gospodarski pomen te male države in opisal na podlagi filma največje znamenitosti dežele. Posebno pomembno pa je bilo predavanje, ker je predavatelj obenem razvil nekaj program evang. cerkve v naši domovini. Povdarjal je, da je stavek: »An deutschen Wesen wird die Welt genesen« (katerega so naši nemško-sovinistični protestantje nekoč tako radi naglašali) nesmiseln, ker so vsi narodi poklicani sodelovati pri kulturnem napredku človeškega rodu. Slednjič je pozval naše državljane evang. veroizpovedi k neomahljivi zvestobi do naše kraljevine. Dame ev. ženskega društva so zapele par lepih pesmi. Proizvajale so se tudi glasbene točke na glasovirju in goslih. Ta večer je pokazal, da si je evang. cerkev v naši državi svesta svoje vzvišene naloge t. j. da navaja svoje vernike k ljubezni do svojih naukov, do naše skupne domovine in do vsega človeškega rodu. Dr. V. T.

Nenadne smrti umrl

je danes ob četrti na 11. dop. g. Adolf Himmler, družabnik jajčje eksportne tvrdke Suppanz, Himmler in dr. v Cvetlični ulici, star 72 let. Kakor vse tvrdke, ki se bavijo z izvozom jajc, je tudi ta tvrdka vsled ogromne konkurence, zlasti iz Rusije, prišla v težave in je te dni odpustila 20 uslužbencev. Slutijo, da je s tem v zvezi tudi nagla smrt g. Himmlerja, ki je bil v ostalem splošno spoštovan. Imel je tudi kraljevo odlikovanje, red Sv. Save V. klase.

Ferdo Kac †

V Šmartnem pri Slov. Gradcu je 17. tm. umrl v 52. letu starosti g. Ferdo Kac, lesni trgovec, industrijalec in veleposestnik, iz znane odlične in ugledne rodbine Kacev, brat mariborskega zobozdravnika, mestnega obč. svetnika in predsednika Posojilnice g. dr. Viktorja Kaca, veleposestnika in župana v Šmartnem Ivana in veleposestnika v Janževem vrhu Josipa. Prerano umrl je bil zaveden in odločen narodnjak in dober gospodar. Bodi mu blag spomin, vsem njegovim pa naše toplo sožalje! —

V petek bo imel Maribor čast pozdraviti največjega violonista iz bratske Češkoslovaške. Apeliramo na naše pridobitne kroge, da smatrajo za svojo narodno in kulturno dolžnost, da počaste Prihodo s svojim obiskom. Sedeži so že od 20 Din dalje, zato mislimo, da ni nikomur treba, da bi skušal slišati takega velikega umetnika za ceno stojišča. — Kupite vstopnice v predprodaji!

Glasbena Matica.

Moški zbor ima nočoj ob 19. vajo.

Knjigovodski tečaj.

Danes, v torek, se otvori knjigovodski tečaj, ki ga priredi v Mariboru zbornica za trgovino in obrt. Interesenti, ki so se že prijavili ali se žele še prijaviti, naj se zberejo ob 7. zvečer v poslopiju trgovske akademije, I. nadstr. vhod na vogalu poslopja. Polnoštevilna udeležba je važna, ker se bo pri tej priliki definitivno določil tudi čas predavanja. —

Planinci, zimskosportniki, ljubitelji narave!

Opozarjamo Vas ponovno na filmska predavanja »V skalovju in večnem snegu«, ki jih priredi ZSO-SPD v sredo 19. t. m. v kinu »Apollo« ob 17. in ob 20. uri. Krasne pokrajinske slike, ki bodo prikazovale lepoto planinskih krajev v letu in zimi, plezalne ture, ki prikazujejo smoteno uporabo alpske opreme, smučanje v najrazličnejših terenih z uporabo terenu primerne smuške tehnike in opreme, bodo zanimale in zadovoljile vsakogar. Ne zamudite toraj te redke prilike, ter si oglejte ta film, ki je prava redkost za naše razmere. —

Koncert gospe Brandlove v Ljutomeru.

Glasbenemu društvu v Ljutomeru se je posrečilo pridobiti znano umetnico na gosli, gospo Faniko Brandlovo, ki bo v nedeljo, 23. t. m. ob 4. pop. koncertirala v dvorani g. Strasserja s prav pestrim sporedom. Pri klavirju gđc. Minka Zacherlova. Vstopnina po 15, 12, 10, 6 in 2 Din. Torej, v nedeljo vsi glasbo ljubeci Ljutomerčani in okoličani v Ljutomer na imeniten koncert! —

Sp. Polskava - Pragersko.

Tukajšnje olepševalno društvo je priredilo dne 15. t. m. pod vodstvom gosp. nadiučitelja Koprive v prostorih g. Siharla sijajno uspešno predpustno veselico. Razpoloženje je bilo jako prigrčno in so je dvignile še maske iz Pragerskega. Ob zvokih godbe se je vršila tudi lepota tekma in si je naš okraj izbral svojo »Miss«. Pohvalno je omeniti naše gasilce, ki so dali svoj avto na razpolago. — Rajalo se je do jutra v zadovoljstvo vseh gostov. —

Otroško rajanje.

Vaje za otroško zabavo dne 27. tm. se vrše vsako sredo, četrtek in soboto ob 17. uri pri gđc. Pečnik, Gosposka ulica 56. Zabave se lahko udeležijo vsak otrok ne glede na to, ali je kostimiran ali ne. Vaje pri gđc. Pečnik pa niso nobene skupinske vaje, ampak se jih udeležijo lahko vsak, ki pride na zabavo. 415

Svinjski sejem v Mariboru.

Na zadnji svinjski sejem je bilo pripe-lanih 99, prodanih pa 62 svinj. Povprečne cene so bile sledeče: 7—9 tednov stari prašiči 300—350 Din, 3—4 mesece 380—450, 5—7 mesecev 480—550, 8—10 mesecev 650—850, 1 leto 1.000—1.200, 1 kg žive teže 10—12.50, 1 kg mrtve teže 17—18 Din.

Koncert Evgenije Berestovskaje, članice petrograjskega gledališča. Danes v torek v Veliki kavarni. 498

Usodna pota ruskega boljševizma

TEORIJA IN PRAKSA. — STALINOVA ZMAGA IN NOVA ERA. — NAJ-USODNEJŠI KORAK OD L. 1917.

Primerov zgodovinskih revolucij vemo, da so teorije, ki so jih povzročile, bile mnogo bolj radikalne kakor so bila dejanja poznejše prakse. Vemo pa tudi, da so se po prvih viharjih vse brez izjeme spremenile v mirno evolucijo, ki je marsikaj ublažila in zabrisala. Kier revolucija ni imela te prilagodilne sposobnosti, je propadla v protirevoluciji. S tega stališča je kulturni svet motril tudi rusko boljševiško revolucijo in se ne prestopa tolažil, da bo SSSR prej ali slej morala stopiti na pot, ki vodi k neizogibni demokraciji. In priznati moramo, da je nekaj časa tudi zares izgledalo, da bo tako. Ustanovitev NEPa, dovolitev svobodnih kmetij, snovanje nekakšne boljševiške pravoslavne cerkve, vse to so bile velike koncesije na račun teorij in razvoj v evolucijo je bil že vsakomur viden. Celo najhujši nasprotniki SSSR so pričeli potem uvidevati, da na porušenje boljševizma v Rusiji ni več mogoče misliti.

Zmaga Stalina, ki je premagal svoje nasprotnike s pomočjo najnovejše boljševiške, že po revoluciji vzgojene generacije, je pa ta razvoj evolucije naenkrat usodno presekala. Mladi ljudje, ki jim je neizprosna realnost življenja do cela tuja, so se z vso srditostjo še enkrat vrgli v boj za popolno izvedbo bolj ševiških teorij. In naravno je, da so se lotili najprej odstranjevanja tistega, kar je bilo v najbolj vidni opreki z njihovo radikalno ideologijo: svobodnega kmetijstva, svobodne trgovine in svobodne vere. Tako so po Rusiji zopet zadonela že premagana načela, da je zemlja državna last, trgovina zadeva erarja in vera kuga. Tokrat pa niso bila izgovorjena samo zaradi lepega zunanega videza prazne fraze, ampak z jekleno in fanatično voljo, da se takoj izvedejo tudi v praksi, v realnem življenju.

Kmetom se je pričela zopet jemati zemlja, ki so jo bili po revoluciji Keren-

skega prevzeli od veleposestnikov, razkosani kompleksi so se pričeli zopet sestavljati v enote, ki naj tvorijo podlago takozvanim državnim kmetijskim obratom na industrijski podlagi, koncesije »nepmanom« so se pričele odtegovati, cerkve zapirati in rušiti, duhovniki pa preganjati, zapirati, mučiti in moriti. Skratka, prava boljševiška revolucija po mrtvi črki komunistične teorije, se je pričela šele sedaj! S tem pa je stopil ruski boljševizem na najbolj usodno pot, na bolj usodno kakor je bila ona prva leta 1917. Takrat je, če ne neposredno vsaj posredno, mogel računati na prijaznost ali vsaj pasivno sprejemljivost širokih ljudskih množic, sedaj pa se je postavil v najhujšo opreko z vsem kmečkim, trgovskim, obrtnim in vernim ljudstvom prostrane Rusije. Mirno lahko trdimo, da ima danes v lastni državi najmanj 90 odstotkov neizprosni sovražnikov, ne glede na to, da je dvignil proti sebi tudi vesoljno krščansko cerkev brez razlike obredov, vso svetovno trgovino in obrt, vso demokratično politiko in ves — židovski svet!

Ali bo spričo vsega tega uspelo Stalinu in njegovim avantgardistom najmlajše generacije izvesti ekstremistične boljševiške teorije v praksi in ohraniti pri tem režim? Prerokovanje v današnjih časih vseh nemogočih možnosti je sila težavno ali pa sploh nemogoče, a kljub temu se nehote in sam od sebe vsiljuje zaključek, da je ruski boljševizem s tem napravil najusodnejši korak od l. 1917. dalje, korak, ki ga bo lahko stal življenje. Kajti, izbral si je namesto evolucije, ki je edino sposobna, da utrdi rezultate revolucije, brezkompromisno in neživo teoretično utopijo in jo postavil za novo dogmo. Življenje pa je kompromis in kdor se bori proti naturi stvari in reči, je neizprosno obsojen na — neuspeh.

bilo to srečanje? Kdo si more to predstavljati?

Da bi se potemtakem bilo mogoče na Veneri naseliti, ni nobenega dvoma, a naselitev bi zaenkrat bila mogoča pač samo v mrzlejših pasovih, t. j. v bližini tečajev. V silnem, neznosno vročem in soparnem ozračju tropičnih pasov na Veneri človek z naše zemlje zaenkrat še ne bi mogel vzdržati. Moral bi se temu podnebu šele polagoma prilago-

diti in morda bi bilo za to treba celo več generacij. Če pa bo uspelo priti na Venero, se bo ž njo zgodilo gotovo prav tako kakor se je z Ameriko in pozneje z Avstralijo: človeštvo z zemlje jo bo zaslužnijo in naselilo. Postala bo »kolonija«, naše zemlje. Toda do tedaj je še tako daleč, tako neskončno daleč, da mi, ki daleč, tako neskončno daleč, da bomo doživeli. Ali bo sploh kdo in kdaj? Kdo vé...

Humor juristov in medicincev

Kaj je paradokso? Ako odgovori odvetnik na vprašanje, kako mu gre: »Hvala, dobro, ne morem tožiti.« Paradokso je tudi, ako je redni profesor izredno nereden.

Sodnik: »Zakaj ste delali napačen denar?«

Obtoženec: »Zato, ker nisem imel dovolj pravega.«

Neka žena je poklicala zdravnika, ker ji je mož zbolel. Zdravnik jo je kimalu potolažil in rekel, da bolezen ni tako nevarna. Bolnik potrebuje le mir in v to svrhu mu je predpisal opij.

»In kolikokrat naj mu to dam?«

»Dati?« se je začudil zdravnik, »to je vendar namenjeno za vas!«

Znani pustolovec Töv Höllenbrägen je imel čudovit humor. Ko mu je bila prečitana smrtna obsodba in so ga vprašali, kakšna je njegova zadnja želja, je odgovoril, ne da bi dolgo pomišljal: »Rad bi obril državnega pravdnika!«

Ko je imel biti v ponedeljek obešen, je rekel: »Za vraga, izvrstno je pričel teden.«

In ko je končno stopal po lestvi k yslitam, se je na neki pokvarjeni stopnjici ustavil in zaklical proti spodaj zbranim: »Res lepe razmere so to! Na tej lestvi si človek lahko polomi vrat in noge!«

Irska ima največ samcev

Svobodna irska država ima nedvomno rekord v številu neoženjenih moških vseh let starosti. V starosti 25—30 let je znašalo število neoženjenih nič manj kot 80 odstotkov. V »najlepši« starosti 35—40 let je bilo neoženjenih 50 odstotkov, v starosti 50 let pa je skoro tri četrtine moških oženjenih. Samo Švedi, kjer znaša odstotek neoženjenih moških v starosti 25—30 let 65, se v tem pogledu približujejo Irski. A kako je z ženskami na Irskem. Samo ena od štirih je poročena, zato pa ima več otrok, kakor žene drugih narodov. Število otrok, ki so jih rodile matere izpod 45 let na Irskem, je za 85 odstotkov večje kakor v Angliji in Walesu.

Revizijo železniških tarif za prevoz blaga

izvršujejo v generalni dirkciji državnih železnic, ker se je izkazalo, da današnje tarifysko stanje ne odgovarja več ne interesom gospodarstva ne potrebam železnic. Gospodarske prilike so se tako spremenile, da tarify iz l. 1928 ne morejo več zadoščati potrebam. Reforma bo v kratkem izdelana in predložena gospodarskim korporacijam v pretrés in tarifnemu odboru v končno redakcijo.

Uničujoča obsodba generala Nobila

in njegove ekspedicije z »Italijo« je poročilo, ki jo je v soboto 15. tm. izročila javnosti preiskovalna komisija, postavljena od italijanske vlade. Poročilo pravi, da je Nobileovo vodstvo bilo nesigurno, da je komanda ob času padanja ladje popolnoma odpovedala, da Nobile že pri pripravah poleta ni bil vreden, da je kršil svoje dolžnosti kot general in komandant, zlasti ko se je prvi rešil itd.

Dvajsetletnica

tretjega vseslovenskega kongresa je letos. Prvi in drugi kongres sta se vršila l. 1908 in 1909 v Petrogradu, tretji v Sofiji. Organiziral jih je znani češki politik dr. Kramář. Prvih dveh so se udeležili tudi Poljaki, tretjega v Sofiji pa ne. Vendar je pa tudi tretji kongres imel svoj blagodejni učinek v zblizanju med Bolgari in Srbi, ki se je v balkanski vojni, proti Turkom tako sijajno izkazalo.

Sport

»Sportklub« iz Gradca v Mariboru.

V nedeljo, dne 23. tm. gostuje v Mariboru proti »Železničarjem« znano renomirano moštvo »Sportklub« iz Gradca, ki se je v zadnjem letu povzpelo na tako višino, da je popolnoma enakovredno dunajskim profesionalom. Rezultati proti pokalnemu prvaku Avstrije Vienni (1:1) in proti »Sportklubu« na Dunaju (2:1) pričajo o tem. V lokalnih prvenstvih in prijateljskih tekmah je moštvo porazilo vse svoje rivale: Hakoah 5:1, 4:0, 3:0, Kastner & Öhler 4:0 in 3:0, Kapfenberg 5:1, Akademie 10:0, Gak 1:3 in 3:2, ter v prvenstveni tekmi Sturm 4:1. Nadalje so zadnjo nedeljo porazili ljubljansko Primorje občutno 4:1. Vsi ti rezultati pričajo, da je to moštvo, kateremu bodo morali »Železničarji« staviti nasproti izreden elan, požrtvovalnost in borbenost. Ker je moštvo »Železničarjev« treniralo tako v telovadnici kot tudi na igrišču, je upati, da bo igra napeta in zanimiva; kajti Železničarji bodo poskušali popraviti lanskoletni poraz. V predtekni nastopita rezervi Maribora in Železničarjev.

Smuško tekmovanje na Sljemeni.

V nedeljo so se vršile na Sljemeni smuške štafetne tekme na progi 15 km. Zmagala je štafeta SK Concordia z 2:00:45.

Mariborski zimskosportni podsavez.

Seja upravnega odbora bo v četrtek dne 20. t. m. ob 20.30 uri v restavraciji »Orel«. Tajnik

SK Železničar, težkoatletska sekcija.

Težkoatleti se pozivajo, da pridejo jutri, v sredo, ob 20. uri v telovadnico. Vsi, ki še niso verificirani, naj prinesejo s seboj po 2 slike, ker jim sicer ne bo dovoljen nastop pri tekmovanju dne 15. in 16. marca. Posebno se pozivajo gg. Spanner, Terjavčnik, Sindelar in Pirher. — Tajnik.

SK Železničar.

Danes ob 19. (7.) uri odborova seja, kateri morajo prisostvovati vsi odborniki.

Sodniška sekcija, službeno.

Klubi se opominjajo, da tekom tedna pismeno izjavijo sodniški sekciji eventualne želje glede delegiranja sodnikov na predstoječe prvenstvene tekme. — Načelnik.

ISSK Maribor v Gradcu.

Prihodnjo nedeljo gostuje ISSK Maribor proti tamkajšnjemu sportnemu klubu Kastner & Öhler.

Novi jugoslovanski rekord v hazeni.

V nedeljo je gostovala hazenska družina SK Sava (Sevnica) v Zagrebu proti SK Concordia in je tekmo zgubila 31:0! Hazenski rekord je dosedaj držal ISSK Maribor, ki je pred dvema letoma porazil Ateno iz Ljubljane 29:1.

Kegljaški večer SPD

v Narodnem domu v sredo 19. febr. odpade vsled filmskega predavanja Zimskosportnega odseka SPD v Kinu »Apollo«. Od 26. febr. dalje zopet redno kegljanje in so vsi člani in prijatelji vladno vabljeni k obisku. Začetek ob 20. uri.

Petrolejski vod iz Baku v Batum.

Dne 13. tm. je bilo izročeno prometu novo orjaško delo tehnike v Rusiji: petrolejski vod iz Baku ob Kaspiškem v Batum ob Črnem morju. Računajo, da se bo prihranilo letno 10 milijonov rubljev za transport petroleja po železnici in da se bo zgradba voda izplačala v 3 letih. Kapaciteta voda znaša 1,6 milijonov ton letno.

Planet Venera in možnosti življenja

VEDNO VEČJE ZANIMANJE ZA VENERO. — DOBA TRIASA. — RASTLINSTVO IN ŽIVALSTVO. — FANTAZIJA BODOČNOSTI.

Od trenutka, ko je človeštvo spoznalo, da zvezde, ki jih v jasni noči opazujemo, niso le nam v zabavo in tolažbo prižgane luči, ampak svetovi in solnca, prav taki svetovi kakor je naša zemlja in prav taka solnca kako je to, ki nam daje svetlobo in toploto, od tistega trenutka dalje se je tudi že pričelo pečati z vprašanjem: ali je tam tudi življenje kakor tu in ali tudi tam živijo nam podobna živa bitja? Posebno pa je zanimanje za ti dve vprašanji narastlo v najnovejšem času, ko se človeštvo tako naporno trudi, da bi zgradilo pripravo, s katero bi bilo mogoče poleteti na nam najbližje svetove, na luno in na planete. Čeprav danes tak aparat še ni iznajden, čeprav smo šele pri prvih poskusih, vendar se pojavlja tudi že praktična stran tega vprašanja: ali bi bilo mogoče naseliti se na planetih?

Dolgo vrsto let je bilo med širšimi sloji človeštva, pa tudi med nekaterimi poklicnimi znanstveniki astronomi, ukočenjeno mnenje, da je planet Mars najbolj prikladen za življenje in da se na njem, če sploh kje, nahajajo rastline, živali in morda tudi ljudje. Raziskovanja znanstvenikov pa so le prekmalu ugotovila, da na Marsu ni dovolj zraka in toplote, da bi na njem moglo biti našemu slično življenje. Popolnoma izključeno sicer nikakor ni, da bi na Marsu ne uspevale kakšne rastline ali živali, če pa uspevajo, so mnogo bolj skromne kakor naše na zemlji in tudi če bi se kdaj človeku posrečilo priti na Mars, bi se tam ne mogle razviti večje in stalne naselbine. Mars je tedaj v tem oziru že »premagan«.

Tako kakor je zaradi znanstvenih ugotovitev planet Mars izgubljal polago-

ma prvo mesto v zanimanju človeštva za planete, prav tako in v istem razmerju je pa postajal drugi naš sosed, planet Venera, središče vedno večje pozornosti. Znanost je v zadnjih letih nedvomno dokazala, da je na tem planetu, ki je le malo manjši kakor naša zemlja, dovolj zraka, vode in toplote za razvoj organskega življenja. Merjenje ozračja in temperature je celo ugotovilo, da se nahaja Venera dandanes v enakem stanju kakor se je nahajala naša zemlja v dobi triasa, to je v tisti pradedni dobi, ko je tudi na severnem in južnem tečaju, ki sta danes pokrita z večnim ledom, uspevalo južno rastlinstvo in živele bujno razvito živalstvo. Iz tega se da tedaj sklepati, da pokrivajo sedaj Venero ogromni pragozdovi rastlinstva, iz kakršnega je nastal naš premog: to so ogromne preslice, ogromni mahovi, palme podobne trave in druga čudežna zelišča, ki uspevajo v ozračju, podobnemu soparici v premočno kurjenem rastlinjaku, polnem sopen.

Po teh gozdovih čudežnega rastlinstva, po močvirjih in po morjih pa žive ogromne živali, kakršni so bili naši zavriji ali »zmaji«, ki so dosigali od glave do konca repa včasih do 25 in celo 30 metrov, v višino pa do 7 in več metrov. Te ogromne pošasti so, verjetno, glavni današnji prebivalci Venera, in če bi se nam posrečilo zgraditi raketo, ki bi nas ponesla tja, bi se nudila našim očem prezanimiva slika. Zdelo bi se nam kakor da smo prišli v začaran svet, v svet pravljic, ki so mogoče samo v najbolj bujni domišljiji. Poleg teh »pošasti« bi pa našli tudi nešteto drugih prezanimivih bitij in morda bi se nam posrečilo srečati tudi že bitje, ki bi bilo podobno bodočemu človeku. Kakšno bi

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

29

»Kam me povedete?»

»V avdijsko dvorano, kamor vas imam nalog predstaviti.«

»Ali najdem tam kneza Borgia?»

»Njegova Svetlost vas pričakuje.«

Ragastens je brez nadaljnjega premišljanja odšel z lakajem, ki se je smukal med posameznimi skupinami. Toda po osuplih in zavistnih pogledih, ki so ga spremljali, je menil, da more sklepati, da se mu izkazuje velika naklonjenost.

Zavzdihnil je, ko je pomislil, da bo ta naklonjenost zanj brez koristi. Kajti prišel je bil v resnici s trdnim sklepom, da se poslovi od Cezarja. Že sama misel, da bi se boril proti Primaveri, ga je navdajala z neodoljivo grozo. A z druge strani mu je bilo spričo sprejema, kakršnega mu je pripravil Cezar, nemogoče, obrniti se proti njemu... No, upal je vsaj, da mu prijateljstvo Borgijcev pripomore, da zagotovi svojemu novemu prijatelju Rafaelu Sanzio izdatno pomoč.

Ves poln teh raznovrstnih misli, je stopil v avdijsko dvorano — ne skozi monumentalni in uradni vhod, nego skozi manjša, bolj domača vrata, ki so bila namenjena za prihajanje in odhajanje ožjih zaupnikov — največja naklonjenost, ki je izzvala med dvorjaniki mrmranje pravcatega občudovanja.

Ob vratih je nepremično stal vodnik med svojima dvema glasnikoma. Poleg visokega okna je z največjo naglico pisalo dvanajst duhovnikov, ki so opravljali tajniško službo in so se sklanjali nad ogromno mizo. Kroginkrog dvorane so stali stražniki plemenitaške garde z golimi meči v rokah, ravno kakor sveče, nepremični in molčeči.

Sredi dvorane je bila manjša miza; za njo je sedela zenska, ki je urno odpirala pisma, nakopičena pred njo. Nekaj korakov od nje se je zibal moški, napol ležeč v širokem naslanjaču, v oklepu in škornjih, z malomarno prekrižanimi nogami.

Ta moški je bil Cezar...

In ženska je bila Lukrecija...

»Ah!« je vzkliknil Cezar, ko ga je zagledal. »Tu je vitez, vrli Ragastens, ki bi si zaslužil priimek »vitez brez strahu in madeža,« kakor njegov rojak Bayard!...«

»Svetlost...« ga je prekinil Ragastens v zadregi.

»Sestra,« je nadaljeval Cezar, »če bi bila videla, kako je vitez pograbil človeka in napravil z njim kakor

katapulta,*) ko zaluča debelo skalo... Če bi bila videla, kako je na svojem konju preskočil trojno vrsto sodrge, oborožene z bodali!«

»Pripovedoval si mi vse to,« je dejala Lukrecija svojemu bratu. »Sedite, vi strašni vitez... kasneje se nekaj pomenimo.«

Ragastens se je bil naklonil pred mlado ženo, in mimo oči mu je švignila nagla slika — spomin o bujnih čarih Palače Smeha.

»Torej!« je povzela Lukrecija, prebiraie neko pismo. »Kardinal Vicenti se protivi davku, ki ga zahtevamo za vsako poroko in za vsak pogreb... Pišite mu,« je dodala, obrnjena proti duhovnikom-tajnikom, »da se naj drži samo strogih navodil naše zadnje bule Esto matrimonium... Dajte, vitez, pomagajte mi, odprite mi ta zavoj.«

Ragastens je ubogal, ves okamenel od presenečenja.

Lukrecija je govorila, ukazovala in ravnala, kakor da je ona papež! To ni bila več Lukrecija iz Palače Smeha. Bila je kraljica s trdnimi očmi, kratkimi besedami in zapovedujočo gesto — bila je cel diplomat, cel minister, zaposlen s tem, da rešuje državne zadeve!

»Ah, ah!« je vzkliknil Cezar, »začudili ste se, vitez!... Priznajte, da strmite... Toda videli boste še vse drugačne reči... Vidite, naša Lukrecija je bistra glava med nami, kar nas je.«

»Svetlost!« je dejal Ragastens, »ne da bi se mu čudil, občudujem živahni duh in delavnost njene Svetlosti vojvodinje Bisaglijske.«

»Pismo našega odposlanca v Pesaru!« je dejala Lukrecija. »Glej, glej! Obvešča nas, da se dobri prebivalci Cezara gibljejo... dvatisoč mož v orožju... Zdaj pa govori ti, Cezar...«

»Dobro! Vse to opravimo z enim mahom!«

»Pišite španjolskemu poslaniku, da je izpolnitev njegove zahteve nemogoča. Papež ne more trpeti takšnega poseganja v svoje pravice... Kralj španjolski je preveč katoliški, da ne bi razumel... In če bo treba, mu hočemo pomagati, da razume...«

»Vraga! Ti se jeziš, Lukrecija?« se je porogal Cezar. »Kaj pa je takšnega?«

»Nič... malenkost.«

Ragastens je z naraščajočo osuplostjo prisostvoval temu prizoru, ko se je Lukrecija odkivala njegovemu spoznanju. Ona je bila — papežinja!...

In nekakšen gnus ga je popadel pred očitnim grehom te nesramne predrznosti. Umaknil se je bil za par korakov v polmrak nekega kotička. Toda tudi odtod je videl vse in slišal sleherno besedo...

»Pišite,« je dejala v tem hipu Lukrecija, obračaje

*) Metalni stroj izza dobe, ko še ni bilo topov.

se do enega svojih tajnikov, »pišite kardinalu Orsini, da ga Njegova Svetlost prosi, naj obeduje jutri v njegovi vili Belvedere...«

»Torej ubogi kardinal Orsini obeduje jutri z nami?« je vprašal Cezar polglasno.

»Naučil se bo,« je odgovorila Lukrecija z enakim glasom, »kaj se pravi poizvedovati o smrti našega dragega Francesca...«

Ragastens ga je slišal. Mraz ga je izpreletel. Zdelo se mu je, da sluti žalostni pomen tega vabila k obedu.

»Pravkar se spominjam,« je nadaljevala Lukrecija glasno in slišno vsem, »ali je morilec najinega dragega brata odkrit?«

»Dal sem prijeti kakih dvajset rokovnjačev,« je odgovoril Cezar zanikerno. »Okroglo dvanajst jih je bilo že trpinčenih, toda nihče izmed falotov noče priznati... A zločinca bo vendarle treba najti... kajti takšno grozodejstvo ne sme ostati nekaznovano.«

»To je tudi moje mnenje,« je dejala Lukrecija hladno.

Ragastens je poslušal na vsa ušesa in se neprestano vpraševal, ali se mu ne sanja... Četudi mu je manjkalo stvarnih dokazov, vendar je bil zase nehoté prepričan, da je bil vojvoda Gandijski umorjen v Palači Smeha. In z neodoljivo grozo je slišal Cezarja ob zlovesčem nasmehu govoriti o trpinčenju nesrečnika, ki ga je »trebalo« pripraviti do tega, da prizna zločin, ki ga ni storil.

Najrajši bi bil takoj povedal Cezarju, da je prišel po slovo. Toda misel na obljubo, ki jo je bil dal slikarju Rafaelu, ga je vzdržala. In sklenil je počakati do konca tega prizora.

Že se je hotel približati mizi, kjer je sedela Lukrecija, ko so se nenadoma odprla majhna stranska vrata. Vstopil je menih, ki se je takoj obrnil k Lukreciji. Ragastens se je zdrznil, ko je videl, da je ta menih don Garconio.

Ta pa ni bil zagledal viteza. Obstal je poleg mize, tako da je obračal Ragastensu hrbet.

»Torej?« je Lukrecija vprašala meniha.

»Torej, kneginja, vse je storjeno.«

»Dobro! To bo razveselilo mojega očeta.«

»Stvar je šla kar sama od sebe... Slikarja smo napol ubili...«

»Upam, da ni mrtev?... Mojemu očetu je zelo do tega, da bi mu mogel dovršiti tisti 'Vnebohod'... Ima pač svoje starčevske kaprice...«

»Ne, kneginja... mrtev ni, samo napol ubit... Popravlil se bo... Kar se pa tiče punice, nam jo je bilo treba samo prestreči v naročje... in po vaših ukazih smo jo odvedli v Tivoli...«

(Nadaljevanje sledi!)

Stanovanje s tremi sobami,
kopalnico in pritliklinami oddam s 15.
marcem v najem. Naslov v upravi li-
sta. 493

Vse vrste pletenin
po meri. Popravila, spadajoča k tej
stroki, izvršuje najbolje, hitro in cene-
no mehanična pletarna Javornik, Vo-
jašniška ul. 2. 364

20% kronske bone kupimo!
Plačamo najvišjo dnevno ceno. Pro-
metna bančna družba, Maribor, Can-
karjeva ulica 14. 307

Iščem gostilno ali vinotoč
v najem v centru mesta. Ponudbe
pod »Gostilna« na upravo lista. 495

Bivši trgovski
in registraturni nameščenec, 35 let
star, govori in piše slovenski, hrvatski
in nemški, išče mesto vratarja, skladiš-
ničnika, portirja ali sluga. Naslov je
oddati v upravi. U

Nemško konverzациjo
želi inteligentna gospodična. Ponudbe
na upravo pod »Konverzacija«. 496

Zgubil sem

na poti iz Počehova - Maribor zatvo-
rač (Verschluss) malokalibrske puške
znamke »Gego«. Najditelj se naproša,
da odda zatvorač proti odškodnini
upravi »Večernika« Maribor, Aleksan-
drova c. 13. U

Deklica z dežele,

stara 15 let poštenih starišev išče me-
sta pri boljši družini, k otrokom ter bi
se učila tudi v gospodinjstvu. Ponudbe
na upravo »Večernika« pod »Pošte-
na«. 492

Pristna domača hrana,

na željo tudi vegetarična kuhinja na-
mesto ukinjene »Brezalkoholne restav-
racije« (Ana Ljubi) sedaj Koroška ce-
sta 17, vhod tudi Vojašniški trg 5. —
Abonenti dobrodošli! 498

Šofer

se sprejme za stalno nameščenje, star
najmanj 20 let, s šoferskim izpitom in
najmanj 2 leti prakse. Šoferji s kavcijo
imajo prednost. Ponudbe s prepisi spri-
čeval je nasloviti na Auto-prometno
družbo z o. z. Ljutomer. 499

Išče se

AKVIZITER

za oddajo plinskih aparatov. Ponudbe pod
šifro: »Dober zaslužek« na upravo lista

Zastopnika

(zastopnico) s fiksno plačo in provizijo
išče vpeljana svetovna tvrdka. Ponudbe pod
»1566« na upravo Večernika. 500

Inventurna prodaja!

Pri vsem zimskem blagu
10% popust

Specialno nizke cene no-
gavic. Tvorniška zaloga
moškega perila za vse
sloje. Ogledajte si izločbe.
Prepričajte se glede cen.

JOSIP SEREC, MARIBOR
Aleksandrova c. 23. 497

MOTVOZ

(špago)

vrvi za perilo
vrvi za živino
vrvi za splave
oprli (gurte)
štrange
slamnjake

kupite najugodnejše v

galanterijski trgovini

DRAGO ROSINA
Maribor
Vetrinjska 26

Novo otvorena trgovina
s premogom in lesom

TINNAUER
Maribor, Gregorčičeva 9

vhod tudi skozi Slovensko ul. 8
se priporoča cenj. občinstvu za
blagohotna naročila. 499

Cene brezkonkurenčne!
Postrežba točna in solidna!

Potrti, globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem
in znancem, da je naš dobrosrčni in iskrenoljubljeni soprog, oziroma oče,
brat, stric in svak, gospod

Ferdinand Kac

lesni trgovec, industrialec in veleposestnik v Šmartnem pri Slovenjgradcu,
dne 17. februarja 1930 ob 16. uri po daljši mučni bolezni, previden s to-
lažili sv. vere, v 52. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v četrtek, dne 20. februarja
ob 11. uri dopoldne iz hiše žalosti na domače pokopališče, kjer položimo
truplo rajnega v rodniško grobnico. 501

Šmartno pri Slovenjgradcu, Maribor, Brezno, Škale, Sv. Lovrenc na Poh.,
dne 18. februarja 1930.

Marija Kac, roj. Rogina, soproga; Gusti, Milla, Anica, Ferdo in Vidica,
otroci; dr. Viktor, Ivan in Josip, bratje; Marija Skaza, Jožefa Witzmann
in Franciška Barle, sestre in
ostali sorodniki.